

Bag om arbejdsløsheden i Danmark

Uændret ledighed skjuler ny fase i krisen

På overfladen har ledigheden stort set været uændret igennem 2011, og arbejdsløsheden har over et år ikke bevæget sig så lidt i nyere tid, som det har været tilfældet i 2011. Under overfladen gemmer sig dog en ny fase af krisen. Mest i øjenfaldende er kvindernes arbejdsløshed, som er vokset markant i 2011, mens mændenes er faldet, hvilket formentlig hænger sammen med at krisen i 2011 for alvor begyndte at koste arbejdspladser inden for den offentlige sektor, hvor hovedparten af ansatte er kvinder. Udviklingen ses også afspejlet i arbejdsløsheden i de a-kasser, som er tilknyttet det offentlige. På a-kasse niveau så man i 2011 således også flere markante bevægelser i ledigheden.

Af Senioranalytiker **Erik Bjørsted**
& Chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

25. januar 2012

Analysens hovedkonklusioner

- Den samlede ledighed har ikke flyttet sig nævneværdigt i 2011. Således var arbejdsløsheden ved udgangen af 2011 stort set på samme niveau som i januar 2011.
- Under denne stilstand skjuler sig dog flere markante ændringer i ledigheden, som har indikeret en ny fase i krisen.
- Mest i øjenfaldende er mænds og kvinders arbejdsløshed, hvor kvindernes arbejdsløshed er vokset markant i 2011, mens mændenes er faldet.
- Også på a-kasser ses forskydninger. Arbejdsløsheden det seneste år er faldet i a-kasser som Byggefagenes a-kasse, 3F og Metal, mens den er vokset i a-kasser som traditionelt er knyttet til den offentlige sektor, som fx BUPL, FOA, Socialpædagogernes a-kasse og Lærernes a-kasse.

Kontakt

Senioranalytiker
Erik Bjørsted
Tlf. 33 55 77 15
Mobil 27 68 79 50
eb@ae.dk

Kommunikationsmedarbejder
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Uændret ledighed skjuler skift i krisen

I november 2011 var bruttoledigheden ca. 163.000 fuldtidspersoner svarende til 6,2 pct. af arbejdsstyrken. Dermed var ledigheden ved årets udgang stort set på samme niveau, som da vi tog hul på 2011.

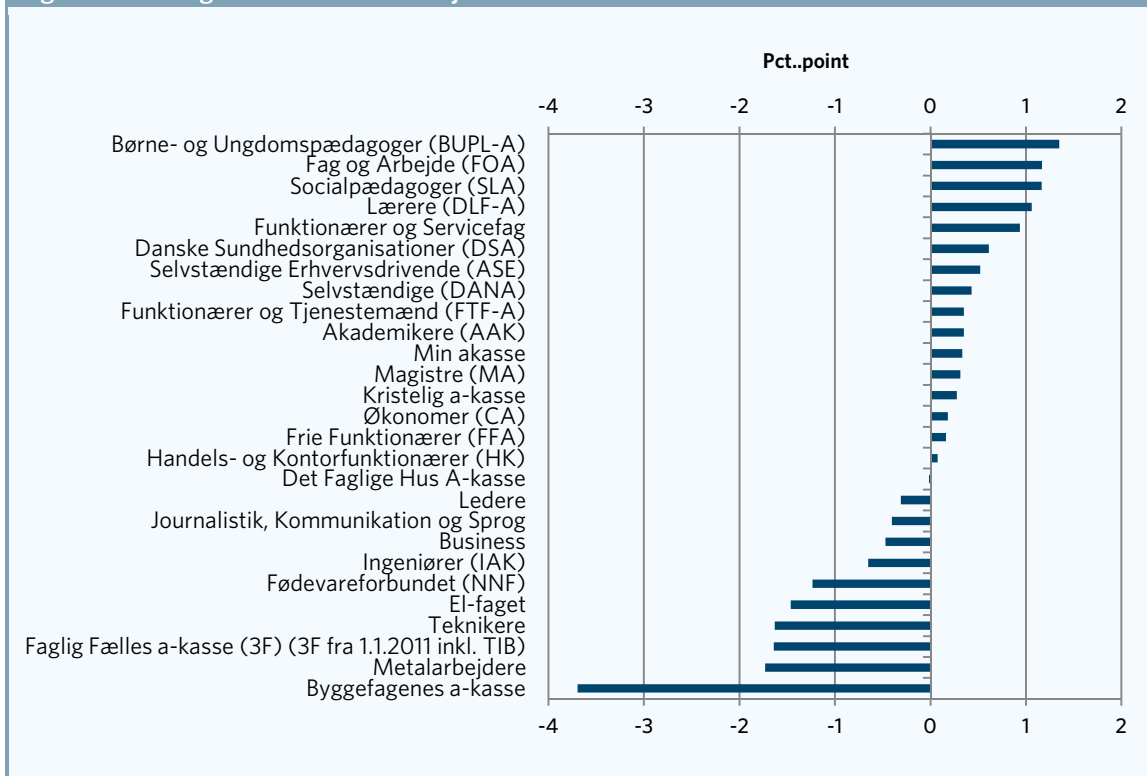
Generelt flyttede den samlede ledighed sig stort set ikke i 2011, og en sådan tilstand har man ikke været vidner til i nyere tid.

Det betyder dog ikke, at der ikke har været en udskiftning i køen af ledige. Under dødvandet i 2011 gemte der sig en del forskydninger, som dog tilsammen ikke flyttede den samlede ledighed nævneværdigt.

I 2011 er den offentlige beskæftigelse fx faldet markant. Siden 3. kvartal 2010 og frem til 3. kvartal 2011 er beskæftigelsen i det offentlige således faldet med 17.000 personer. Derfor er ledigheden i de a-kasser, som traditionelt er knyttet til den offentlige sektor begyndte at vokse. Samtidig begyndte det i 2011 at gå lidt bedre på det private arbejdsmarked, og dermed gik krisen ind i en ny fase, hvor fyringerne inden for den offentlige sektor i højere grad end tidligere begyndte at trække stigningen i ledigheden.

Det seneste år er ledigheden inden for a-kasser som f.eks. Byggefagenes a-kasse, 3F og Metal, som i begyndelsen af krisen oplevede meget store stigninger i arbejdsløsheden, faldet markant, mens det nu er a-kasser, som BUPL, FOA, Socialpædagogerne samt Lærernes a-kasse, som inden for det seneste år, har oplevet de største ledighedsstigninger. Det fremgår af figur 1.

Figur 1. Udviklingen i a-kassernes arbejdsløshed det seneste år

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Kvindernes arbejdsløshed haler kraftigt ind på mændenes

Den nye fase af krisen kan også aflæses af ledighedsudviklingen for mænd og kvinder. I begyndelsen af krisen var det især mandefag i industrien og byggeriet, som stod for skud. Det betød, at mændenes arbejdsløshed hurtigt overhaledede kvindernes, som historisk ellers har ligget over mændenes.

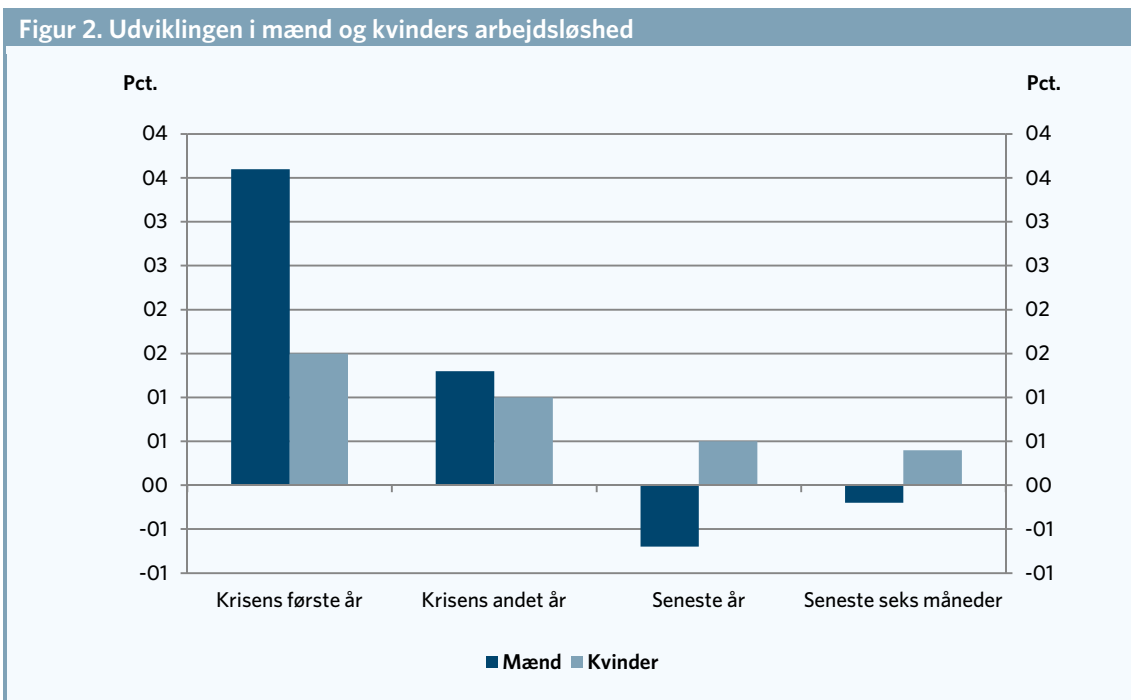
Alene det første år voksede mændenes arbejdsløshedsprocent med 3,6 pct., mens kvindernes voksede med ca. 1½ pct. point. Som konsekvens havde mændenes arbejdsløshed i løbet af ½ år overhalet kvindernes arbejdsløshed, som før krisen lå ca. ½ pct. point over mændenes.

Det fremgår af figur 2, som viser ledighedsudviklingen for mænd og kvinder de første to år af krisen, det seneste års udvikling og udviklingen de sidste seks måneder.

Som nævnt har krisen gennem årene ændret karakter, hvor ledigheden nu i højere grad vokser i de akasser som traditionelt er tilknyttet det offentlige, hvor hovedparten af de ansatte (typisk omkring 2/3 eller mere) er kvinder.

I løbet af 2010 begyndte kvindernes arbejdsløshed derfor at vokse hurtigere end mændenes, og mændenes arbejdsløshed begyndte faktisk i en periode at falde, mens kvindernes fortsatte med at vokse.

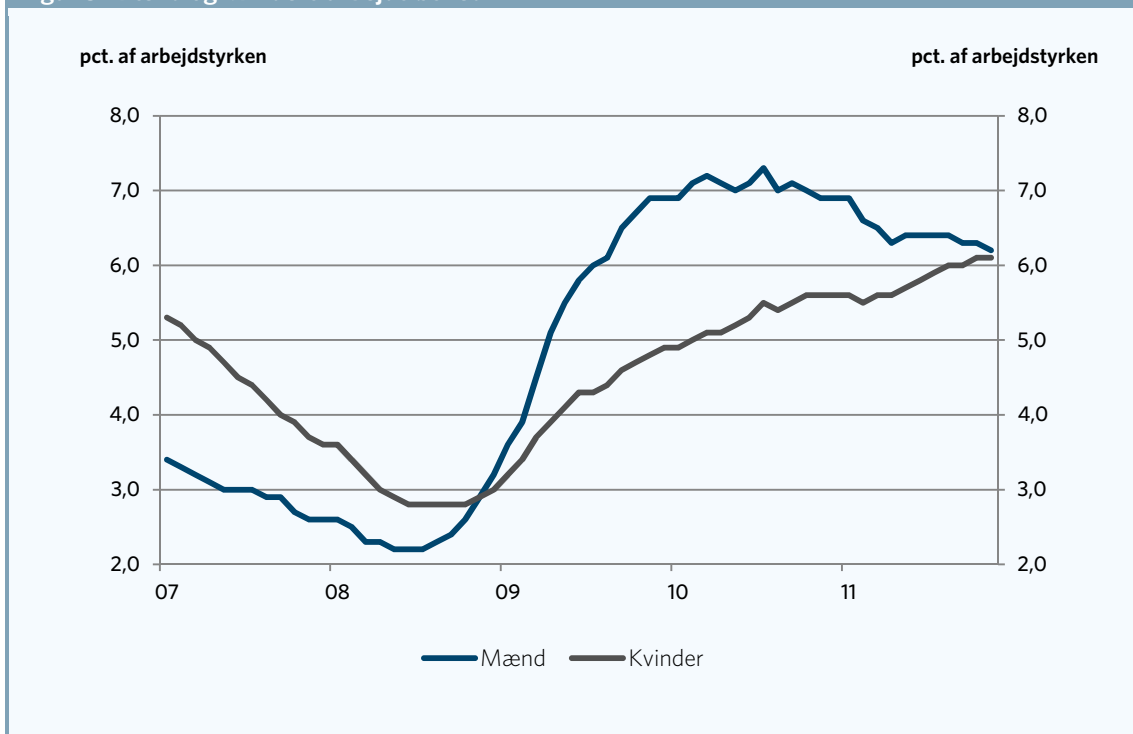
Det sidste halve år er mændenes arbejdsløshed således faldet med 0,2 pct. point, mens kvindernes er vokset med knapt ½ pct. point.

Anm.: Første år er juni 2008-juni 2009, andet år er juni 2009-juni 2010, seneste år er november 2010- november 2011 og de seneste seks måneder er udviklingen fra maj 2011 til november 2011.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

I november 2011 var kvindernes arbejdsløshed dermed næsten oppe på siden af mændenes arbejdsløshed igen. Det fremgår af figur 3.

Figur 3. Mænd og kvinders arbejdsløshed

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Krisen kan ændre karakter igen

I øjeblikket tegner der sig en global afmatning i den internationale økonomi, som bl.a. skyldes gældskrisen i Europa. Det kan ramme danske eksportvirksomheder hårdt.

Derudover er det private forbrug og de private investeringer fortsat kraftigt underdrejet. Bl.a. er det private forbrug faldet de sidste fire kvartaler i træk, og forbrugertilliden er fortsat meget lav.

Derfor kan det private arbejdsmarked blive ramt af en ny bølge af fyringer, hvis den negative tendens ikke brydes. De varslede fyringer i bl.a. Vestas understreger denne bekymring.

Samtidig kan arbejdsløsheden bide sig fast, hvilket vil skade vores muligheder for at skabe vækst og velstand og sunde offentlige budgetter.

Derfor er det afgørende at få knækket ledighedskurven - ikke kun for at undgå at ledigheden bider sig fast - men også for at få genskabt tilliden blandt forbrugere og virksomheder.